

КОНЦЕПТ СТУДЕНТОЦЕНТРОВАНОГО НАВЧАННЯ В УКРАЇНІ

Купрій Тетяна Георгіївна,

кандидат історичних наук, доцент кафедри філософії,
Київський університет імені Бориса Грінченка

Сьогодення ринку освітніх послуг демонструє зростання значення всіх суб'єктів навчального процесу у підготовці спеціалістів. Відбувається розширення практики соціального діалогу та партнерських стосунків освітніх установ зі службами зайнятості, організаціями, установами та підприємствами-працедавцями. Стратегічною метою модернізації вищої освіти повинно стати створення загальних умов для забезпечення тісного зв'язку між теорією та практикою.

На європейському освітянському просторі, зокрема і завдяки Болонському процесу, задля формування практичних компетентностей широко пропагується та впроваджується спосіб: «орієнтація на вихід». Тобто основною та відправною точкою процесу навчання є створення моделі фахівця, який є чи буде затребуваним на ринку праці, що має забезпечити його високу придатність до працевлаштування. Таким чином, аналіз потреб ринку праці та створення моделі спеціаліста повинні задавати не стільки ВНЗ, а інші основні гравці (стейкхолдери) навчального процесу: працедавці, випускники, професійні організації тощо.

Очевидно, що ключовим стейкхолдером є освітянська система: органи управління освітою та ВНЗ. Не менш очевидним ключовим гравцем є працедавці, адже саме вони є замовниками фахівців та, в кінці кінців, дають заключну оцінку їх якості. Третім стейкхолдером є студент, роль якого в кінцевому успіху процесу підготовки стає все більш вагомою. Ми протягом останніх років є свідками зміни парадигми навчання у виші – переходу від системи, в центрі якої знаходиться викладач, до системи, зорієнтованої на студента (student centered education).

У низці джерел підтверджується той факт, що студентоцентроване навчання передбачає «набір знань, здібностей, стилів діяльності, принципів, захоплень і інших ознак, які при використанні і розвитку в процесі праці призведуть до досягнення результатів, які відповідають стратегічним планам роботодавця». Новий тип навчання демонструє розробку нових підходів до викладання і навчання, навчальних програм, що відбивають практичний бік реалізації компетентнісного підходу у вищій освіті. Такий стан речей сприяє підвищенню відповідальності вищих навчальних закладів за дидактичний процес і ефективний результат підготовки спеціалістів, відповідність високим академічним та етичним стандартам, культурним та інтелектуальним запитам суспільства. Із зростанням рівня життя населення вдосконалення освітніх систем і механізму ринкових відносин у класичному маркетинговому трикутнику

«якість – ціна – сервіс» якість освіти і сервіс освітніх послуг стануть основними чинниками конкурентоспроможності ВНЗ та їхніх випускників [1, с. 47].

В центрі процесу навчання є студент (в широкому сенсі цього слова – той, що навчається), який виступає ініціатором, замовником освітніх послуг, співтворцем. В сучасних умовах, коли неформальне навчання (під час роботи, самостійне тощо) є під особливою увагою Болонського процесу, а в багатьох країнах напрацьовується нормативна база для його визнання (recognition of prior learning), роль студента, як основного стейкхолдера, лише зростає, а університети та працедавці органічно виступають в ролі партнерів.

Під час студентоцентрованого навчання викладач покликаний забезпечити більш високий рівень консультування і мотивування тих, хто навчається, у питаннях відбору інформації, її джерел, організації адекватних навчальних ситуацій, ліквідації виявлених прогалин. Це передбачає високу мотивацію студентів до навчання, яка формується не лише в академічній сфері. У новому підході робиться наголос на результати навчання, які є головним підсумком освітнього процесу з точки зору дійсно набутих знань та їх розуміння, а не лише тільки засобів і методів навчання, які використовуються викладачами для досягнення певних результатів. Студентоцентроване навчання стимулює розвиток методичного, організаційного та технологічного забезпечення, а також зміну ролі викладача. Викладач перетворюється на систематизатора та коректора знань [2, с. 19].

В європейському словнику все популярнішим стає термін Employability (придатність до працевлаштування), який характеризує сукупність знань, умінь, навичок, володіння підходами для вирішення виробничої ситуації, а також здатність і бажання до неперервного удосконалення та професійного розвитку. Через низку заходів - широкого впровадження у зміст вузівських навчальних дисциплін визначних вітчизняних і закордонних наукових розробок; розширення цільової підготовки майбутніх фахівців на замовлення конкретних суб'єктів (підприємств, організацій) з можливістю вибору дисциплін, які вивчаються; впровадження інноваційних форм диференціації навчального процесу та методик викладання; раціонального використання активних та інтерактивних методів навчання у вищій школі залежно від профілю підготовки тих, хто навчається; залучення досвідчених зарубіжних спеціалістів до викладання та організація міжнародного обміну студентами під час їхнього навчання; система вищої освіти наближається до європейської освітньої сфери.

Створюючи паралельну спадкоємність, ідея створення інноваційного навчального формату – студентоцентрованого навчання несе в собі демократичну основу, розширюючи можливості культурного вибору для людини як у здобутті професії, так і в мобільній перекваліфікації, розширенні профілю спеціальності, змінюючи таким чином соціальні гарантії зайнятості.

Література

1. Рашкевич Ю.М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти: монографія /Ю.М. Рашкевич. –Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. – 168 с.

2. Шаров О.І. Тенденції працевлаштування випускників ВНЗ у кризовий та посткризовий період [Текст]/ О.І. Шаров // Проблеми і перспективи працевлаштування випускників вищих навчальних закладів: Матеріали четвертої Міжнародної науково-практичної конференції. – Донецьк: Дон НУЕТ, 2009. – С. 18-21